

IUSTITIA 4
Suomen teologisen instituutin aikakauskirja

Sovitus

SUOMEN TEOLOGINEN INSTITUUTTI
1994

Iustitia

STI, Lastenkodinkuja 1, 2. krs
00180 Helsinki

Toimittaja	Timo Eskola
Julkaisija	Suomen teologinen instituutti
Kustantaja	Suomen teologinen instituutti
Kansi	Esa Tiainen
Kirjapaino	Yliopistopaino, Helsinki

ISBN	952 - 9857 - 00 - 4
ISSN	0787 - 4391

Iustitia on Suomen teologisen instituutin aikakauskirja. Jatkuvana tilauksena kirjat toimitetaan tilaajille kotiin. Kukin numero kuitenkin laskutetaan erikseen julkaisemisen jälkeen. Kirjoja on lisäksi saatavissa STI:stä sekä sen jäsenjärjestöjen toimistoista.

ESIPUHE

Iustitia 4 esittäytyy ensimmäistä kertaa aikakauskirjana. Edelliset numerot on julkaistu vuosikirjoina, jotka ovat sisältäneet lähinnä teologisen instituutin luennoilla pidettyjä esitelmiä. Parantuneet resurssit ovat tehneet mahdolliseksi sen, että Iustitiaa voidaan julkaista useampi numero vuodessa. Harvakseltaan ilmestyvät kirjat numeroidaan edelleen yksitellen, aikaisempien vuosikirjojen jatkoksi.

Aikakauskirjan sivuilla voimme tuoda esille esitelmien ohella myös tuoretta tutkimusta, jota etenkin nuorempi tutkijapolvemme näyttää tuottavan yhä kasvavalla innostuksella. Tässä numerossa merkittävän sijan saavat lisäksi eurooppalaiset tutkijat, joiden käänösartikkelit tutustuttavat meidät tübingeniläiseen raamattu-teologiaan.

Sovitus on kristillisen teologian tärkeimpiä aiheita. Siksi sen valitseminen kirjan teemaksi on mielekäästä. Aihe ei kuitenkaan olisi kovin kiinnostava, ellei sen tutkimukseen liittyisi hedelmällisiä jännitteitä ja jopa kiistoja. Prof. Gesen artikkeli – nyt jo pienen klassikon aseman saavuttaneena – tarjoaa tuoreen näkökulman vanhatestamentillisen sovituskäsityksen sisältöön. Uuden testamentin käsityksiä luotaava artikkeli puolestaan jatkaa Gesen herättämistä teemoista ja siinä tarkastellaan kultillisen sovitusaiheeseen näkymiä Uuden testamentin teologiassa. Perinteinen, yksipuolisesti Jeesuksen kuolemaan keskittynyt sovitusteologia tulee artikkelissa uudelleenarvioinnin kohteeksi, kun sovitusaiheeseen nähdään liittyvän olennaisesti Jeesuksen papilliseen korotukseen.

Toisena käänösartikkelina on oivallisen judaistikon ja Uuden testamentin professorin M. Hengelin artikkeli varhaisen seurakunnan uskonkäsityksistä. Näkökulmana ovat Uudesta testamentista löytyvät hymnikatkelmat, jotka edustavat vanhinta traditiota ja johdattavat näin aivan ensimmäisten kristittyjen uskontulkin-

tojen äärelle. Hengelin artikkelin jatkoksi sopii hyvin nuoren patristikon Lauri Vartiaisen kirjoitus toisen vuosisadan uskon säännöstä. Tutkielma selvittelee oivallisella tavalla siltaa Uuden testamentin tunnustuksista varhaisen kirkon opetukseen.

Noiden artikkelien julkaisemisella pyritään toisaalta raamattuteologisen työskentelyn edistämiseen kotoisen teologian kentässä. Toisaalta haluamme myös luoda yhteyttä eksegetiikan, patristiikan ja dogmatiikan välille. Noiden alueiden suhde on perinteisesti ollut jännitteinen. Monet viitteet vahvistavat kuitenkin käsitystä siitä, että tällaiseen vuoropuheluun on tarvetta yhä enenevässä määrin.

Artikkelien kirjoittajista: Tübingenin yliopiston evankelisessa tiedekunnassa Vanhan testamentin *professori Hartmut Gese* on jo vuosikymmenien ajan pyrkinyt määrätietoisesti luomaan raamattuteologiaa. Prof. Gesen teologiaan voi tutustua kokoomateoksista *Vom Sinai zum Zion. Alttestamentliche Beiträge zur biblischen Theologie*, 1974, sekä *Zur biblischen Theologie. Alttestamentliche Vorträge*, 1977 (käännetty myös englanniksi).

Gesen kollegan, *professori Martin Hengelin* tuotanto on laaja. Hänen judaistiikan tutkimuksistaan esimerkiksi kirjat *Judentum und Hellenismus* sekä *Die Zeloten* (myös käännöksinä) ovat vakiinnuttaneet paikkansa alan perusteoksina kautta maailman. Artikkelikokoelmia löytyy lisäksi englanniksi, esimerkiksi *Between Jesus and Paul*.

Uskon säännöstä kirjoittava *teol. kand. Lauri Vartiainen* on patristiikan alueen tutkija ja jatko-opiskelija. Hän on pro gradu -työnsään tarkastellut kyseistä aihetta. Uuden testamentin artikkeli puolestaan on allekirjoittaneen työn tulosta ja antaa niin ollen pienen viestin STI:n raamattuteologisesta pyrkimyksestä.

Teol. tri Timo Eskola
tutkija
Suomen teologinen instituutti

Sisällys
Iustitia 4

ESIPUHE	1
SOVITUS		
Prof. Hartmut Gese	5
UUDEN TESTAMENTIN SOVITUS- TEOLOGIAN KUNINGASAJATUS: PAPILLINEN KOROTUSKRISTOLOGIA		
Teol. tri Timo Eskola	29
UUDEN TESTAMENTIN HYMNIEIN KRISTOLOGIA		
Prof. Martin Hengel	59
USKON KESKUKSESSA – TOISEN VUOSISADAN USKON SÄÄNTÖ		
Teol. kand. Lauri Vartiainen	85

Alkuperäiset artikkelit

Dr. Prof. Hartmut Gese: *Die Sühne*

(in: Zur biblischen Theologie. J.C.B. Mohr, Tübingen, 1989)

Käännös: TL Matti Liljeqvist

Dr. Prof. Martin Hengel: *Hymnus und Christologie*

(in: Wort in der Zeit. FS K. H. Rengstorf. Leiden, 1980.

Engl. Hymns and Christology, in: M. Hengel, *Between Jesus and Paul*. SCM, London, 1983.)

Käännös: TT Timo Eskola